

Linnæus såg ut under sin Stockholmstid. Enligt den främste kännarens af de otaliga Linnéporträtten äsikt är det visserligen kanske något förskonadt*), men konstnären har ej behöft några af de finter eller förbättringar, för hvilken hans liksom de öfriga samtida konterfejarnes konst ej var främmande, för att få fram originalets inre kännetecken, den rika intelligensen och det goda hjärtelaget. Scheffels porträtt utmärkas ju ofta af en viss stelhet och bristande individualisering, väl beroende på hans massproduktion, men äfven därpå att rokokons herrar och damer ofta och särskildt i högtidsstass synas som stöpta i en och samma form. Men i detta fall framträder personligheten trots puder och peruk distinkt och lefvande, och det behöfs ej Linnæa-ranken i handen för att man i den liffulla bilden skall kunna identifiera den unge läkaren och naturforskaren, som efter blott ett års vistelse i Stockholm från en obemärkt ställning hade ryckt fram i främsta ledet bland hufvudstadens mest omtalade och uppmärksammade män.

I slutet af februari 1740 började Linnæus de föreläsningar i mineralogien, som skulle ytterligare öka hans sålunda snabbt vunna berömmelse. Ursprungligen tycks det ha varit hans mening att föreläsa i zoologi, ty i inledningen till första föreläsningen, som hölls den 20 februari, antydde han detta men tillkännagaf äfven det ändrade programmet: »Pan tillstädjer mig nu ej att examinera Djurriket, ty en dehl hafver han gömt i hafvets diup, en dehl commenderat ut till de södre länder öfwer wintren, en dehl giömt i vrår och hohl, en dehl kiört till skogs, en dehl alldeles dödät. Floræ hela

*) *T. Tullberg: a. a., sid. 25.*

liufwa blomsterarmé ligger i winterquarтер och sofwer som biörnen; må jag altså wända mig till Plutonis undersåtare, som hwarken blekna för wintrens kiöld älr kutra för sommarens wärme». — Såväl ämnet som dess afhandlande väckte lifligt intresse och samlade talrika åhörare, såsom framgår af följande meddelande i ett bref till Tessin den 11 april: »Förliden sommar och (i) höstas läste jag publice Botaniquen, i vinter och ännu continuerar jag i Mineralogien öfver Bergs-Collegii stensamling med 300 åhörare eller så många, som Triewalds rum på Riddarhuset kan knappast emottaga; (jag) hade aldrig förmodat, att hwarken så många af våre landsmän derföre skolat haft lust, eller att jag så, i denna delen, kunnat gjort dem så åstundadt nöje, som de sig märka låta.»

Bland de trehundra åhörarne — en församling, som på den tiden var ovanligt talrik, i det att till och med universitetsprofessorerna blott sällan kunde glädja sig åt liknande uppmärksamhet — är det troligt, att Linnæus återfann många af de stockholmare, hvilka under sin studenttid i Uppsala bevilstat hans år 1733 hållna föreläsningar eller kollegium i proberkonsten. Han hade nämligen redan på den tiden, äfvensom under sin vistelse i Falun år 1734, sysslat med denna konst, liksom med andra mineralogiska studier, och var således väl hemma i ämnet, då han nu fullgjorde den föreläsningsskyldighet, som förbunden med det samma tillkom honom i samband med det här ofvan omnämnda af riksdagen beviljade anslaget. Den tillfredsställelse, han kände öfver föreläsningarnas uppmärksammande, torde emellertid hafva varit blandad med en viss grämlse öfver att ej helt kunna ägna

sig åt naturhistoriska forskningar. I det nyss anförda brevet till Tessin skrifver han visserligen, att han »lefver mycket nöjdt, väl och rikeliga» i det välstånd, hvori Gud och herr greffen hade satt honom, men efter omtalandet af den mineralogiska framgången på riddarhuset tillägger han: »Att få så använda all min tanka på Historiam naturalem, som fordom, förhindrar mig nog praxis medica, till hvilken Nådige Hr Grefven mig recommenderat, dock har jag fått en tractat färdig, att nu i sommar tryckas i Holland*), och en annan, som snart är fulltryckt i Stockholm**), hvilken skall beprisa min store Mæcenatis namn, då vi tystna. Botanices Professionen i Upsala är nu ledig genom Prof. Rudbecks död. På förslaget lärer jag utan allt tvifvel komma; men hvilken af de tre blifver utvald står till lyckan. Ett enda ord af Hr Grefven till Cancelleren Hans Excellence Gr. Gyllenborg vore mäktigt sätta Eder tjenare der till; jag vågar mig detta tillönska, men ej begära, att jag ej må missbruka den nåd mig vederfaren är, eller visa mig i största lycka oförnöjd.»

De nyss nämnda publikationerna voro ingalunda de enda alstren af Linnæus' författarskap under denna tid, ty han riktade Vetenskapsakademiens handlingar med flera rön och smärre afhandlingar, såsom *Anmärckning öfver lapska limet*, beskrifningar öfver den tretåiga hackspetten (*Picus pedibus tridactylis*) och snösparfven, *Anmärkning öfver de diuren, som sägas kåmma neder utur skyarna i Norrige* (fjällemeln) o. s. v., och han skref uppsatser för almanackorna, såsom *Huru siöfarande*

*) Förmodligen den tillsammans med *A. van Royen* år 1738 utarbetade *Floræ Leydensis prodromus*, som utkom i Leyden 1740.

**) Den Tessin tillägnade 2:dra uppl. af *Systema naturæ*.

böra wachta sin hälsa (1741) och *Högstnyttige hus-curer för frossan* (1742). Men dessa uppsatser vittna genom sin ringa omfattning, om hur föga tid han kunde ägna åt den verksamhet, som intresserade honom mest, och fastän han i brefvet till Tessin förklarade sig vara nöjd, finnas uppgifter och anteckningar bevarade att så i själfva verket ej var fallet. Om ej med motvilja, så dock af tvång, eller till följd af ekonomiska skäl hade han ju ägnat sig åt läkarens kall, och fastän detta, oafsedt glädjen att kunna vara lidande medmänniskor till hjälp, skänkte honom ej blott inkomster och oberoende utan äfven många möjligheter att tillgodose hans forskningslust, längtade han efter att få helt och hållet följa denna och främst af allt att verka i botanikens tjänst. »Tantus amor florum», det valspråk, som varit hans ungdoms- och studieårs rättesnöre, hade ej förlorat något af sin fängslande innebörd, och den genom Rudbecks fränfälle yppade utsikten att möjligen blifva professor i Uppsala gaf den gamla kärleken ny näring. De månader, som nu följde, skulle emellertid medföra mycken ovisshet, många intriger, åtskilligt med akademiskt bråk och flera besvikningar af de först hysta förhoppningarna, innan dessa förverkligades, och det fordrades helt visst Linnæus' förtröstansfulla syn på lifvet för att han ej skulle fälla modet.

Det var den 23 mars 1740 som Rudbeck afled, och redan den 28 april insände Linnæus sin af merit-uppgifter ledsägade ansökan till den lediga professuren. Såsom medsökande anmälde sig adjunkten Nils Rosén (sedermera von Rosenstein) och medicine doktorn Johan Gottschalk Wallerius, af hvilka den förstnämnde, som i nio år hade vikarierat för Rudbeck och gjort sig

känd såsom mycket framstående läkare, var den farligaste medtäflaren. Han erhöll också af det akademiska konsistoriet första förslagsrummet, Linnæus det andra och Wallerius det tredje, och det vägde några veckor mellan de bägge förstnämnda, allrahelst Tessin ej uraktlåtit att efterkomma Linnæus' här ofvan omtalade begäran utan varmt förordat honom hos kanslern. Denne uttalade sig också i en skrifvelse till k. maj:t den 24 maj mycket fördelaktigt om Linnæus, men kunde ej heller underlåta att framhålla Roséns förtjänster samt öfverlämnade afgörandet åt k. maj:t. Resultatet blef att den sistnämnde den 10 juli utnämndes, och härmed var ju saken afgjord. I en föregående skrifvelse hade emellertid kanslern, med anförande af att professor Roberg, innehafvaren af den andra af medicinska fakultetens två professurer, på grund af sin höga ålder snart kunde väntas taga afsked, framhållit, att, om Rosén, som rätt vore, finge Rudbecks professur, borde Linnæus blifva Robergs efterträdare, ock kunde sedan ett byte ske mellan de två nya professorerna. Detta mycket förståndiga förslag, hvarigenom Rosén skulle blifva professor i praktisk medicin och Linnæus i botanik eller hvardera komma på sin rätta plats, gick också i fullbordan, men först sedan ofvan antydda långvariga och uppseendeväckande fejd ägt rum. Om dennas förlopp må här under hänvisning till Fries' utförliga och intressanta redogörelse*) blott nämnas, att Robergs professur redan före Roséns utnämning genom kanslerns kraftiga ingripande blifvit ledig och att Linnæus, som till en början var ensam sökande, hade stora utsikter att blifva nämnd. Men ärendets afgörande förhalades,

*) Linné. *Lefnadssteckning*. I. Sid. 287—304.

i konsistoriet voro åsikterna delade om Linnæus borde aflägga disputationssprof eller ej, i slutet af augusti uppträdde Wallerius såsom sökande, mellan kanslern och konsistoriet växlades flera skrivelser, och ärendet hän-sköts till k. maj:t, som beslöt, att Linnæus skulle vara befriad från disputation, men att öfriga sökande, d. v. s. Wallerius och medicine doktor Abraham Bäck, hvilken i december också anmält sig, skulle aflägga sådant prof. Sedan konsistoriet bestämt att detta skulle ske innan ut-gången af februari 1741, utspelades en ny och mycket liflig akt i det på spännande och sorglustiga episoder rätt rika akademiska skådespelet.

Den 27 februari ventilerades nämligen Wallerius' disputation, *Decades binæ Thesium Medicarum*, och den högtidliga akten artade sig såsom en fullkomlig skandal. Afhandlingen innehöll hufvudsakligen en mängd hätska anmärkningar och angrepp mot Linnæus, hvars namn på de 38 sidorna förekom ej mindre än 60—70 gånger med bifogadt klander, och sedan förste opponenten, medicine studeranden Eberhard Rosén, broder till de-kanus, hållit på öfver en timme utan att göra min af att sluta, började de talrikt närvarande studenterna, som väntat sig en mer underhållande prestation, att genom stampningar gifva sin otålighet tillkänna. »Rosén (Nils), hvilken för första gången skulle såsom dekanus upp-rätthålla ordningen, synes», skriver Fries, »redan nu hafva blifvit irriterad, och under disputationens fortgång ökades denna hans sinnesstämning allt mera, så att han gång efter annan bröt ut emot både åhörarne och extra opponenterna. Först bland dessa uppträdde professor Beronius, om man i egentlig mening kan benämna honom opponent; snarare visade han sig som

en sträng straffpredikant, som tog författaren i upptuktelse för att han ej 'hade observerat de regler, som Christelig kiärlek och goda seder föreskrifva'. Fåfängt afbröt Rosén, allt mer och mer upphetsad, honom gång efter annan, under förklarande, att allt hvad Beronius anförde vore '*scommata* *), ineptier, puerile och en Theologo oanständiga saker' och glömde sig slutligen så, att han gaf Beronius epitetet '*opponens impudentissimus*', hvaröfver en del af studenterna högljudt gäfvos sitt missnöje till känna. Äfven Wallerius, som i början varit lugn, började 'med särdeles förställt manér agera sin sak föga bättre, med stampande, skriande och oskickelige åtbörder'. Studenterna voro ock partiska; somliga ropade '*maxime*', '*recte*', då den ene af dessa kontraparter talade; andra åter '*minime*' och stampade. Beronius åter synes hafva bibehållit ett orubbligt lugn, fortsatte utan att fråga efter att dekanus befallt honom tiga, med att läxa upp författaren samt vände sig därefter till studenterna och höll med 'makalöst eftertryck' till dem ett med citat ur *Orbis eruditi judicium*, eller Linnæus' nedannämnda publikation af den lärda världens uttalanden, späckadt tal, hvori han uppmanade dem att ej låta sig förleda till att om Linnæus hysa några ofördelaktiga tankar, då han tvärtom vore en heder för vårt land. Därjämte omtalades hans sträfsamma, under fattigdom framlefda studentdagar samt hans i allo hedrande vandel och Guds underliga försyn, hvilket tal studenterna tysta och med blottade hufvuden afhörde.»

Härmed var det dock icke slut, ty efter Beronius uppträdde magister Carl Klingenberg, som förklarade

*) Spefulla uttryck, "anstötelige och læderande expressioner".

sig ej vilja opponera på grund af sakkunskap utan såsom Linnæus' vän och hvars anförande och kontroverser med dekanus framkallade »ett fasligt gny och oväsande». Studenterna, som redan förut skockat sig i auditoriets främre del (»i choret»), stego upp på bänkarna, hoppade, stampade och skreko, allt under det att latinska otidigheter flödade. »Jag har aldrig», säger en vid tillfället närvarande, »hördt ett sådant owett på latin; säges ock, att det aldrig wid Acad. Ups. förr passerat så groft.» Slutligen gick det så långt att åtskilliga af åhörarne söndersleto disputationen, hvadan golfvet efter aktens slut var öfversålladt med trasor af den samma. Förbittringen var å ömse sidor stor; »in summa här är en sådan osämja, att ingen kan tro». Det hela hade blifvit en komplett akademisk skandal, till hvilken nästan alla de vid disputationen närvarande voro i större eller mindre grad skyldiga.

Uppträderna medförde också ett efterspel med klagomål, förklaringar och förhör inför konsistorium, skrivelser med påminnelser och skrapor från kanslern o. s. v., men sedan konsistoriet ändtligen den 2 april upprättat förslag till professuren, hvarvid Linnæus erhöll första rummet, professor Spöring i Åbo, som ej hade sökt och antagligen ej ville hafva platsen, det andra och Wallerius det tredje, samt k. maj:t i enlighet med kanslerns förord den 5 maj utnämnt Linnæus, föranledde spektaklet ej några andra åtgärder än kanslerns varning att något dylikt ej vidare finge förekomma.

Medan allt detta pågick i Uppsala, skötte Linnæus, den indirekta anledningen till bråket, sina göromål som vanligt i Stockholm. Ett extra arbete fick han med anledning af de under striden gjorda angreppen och

ypade försöken att afstänga honom från professuren, ty i slutet af 1740 eller början af 1741 lät han utan att utsätta sitt namn trycka den lilla skriften *Orbis eruditi judicium de Car. Linnæi, M. D. scriptis*, som innehållande ett flertal uttalanden och omdömen af samtidens förnämsta naturforskare i utlandet om hans utgifna skrifter blef ett utmärkt vapen mot hans motståndare. Utan densamma, säger Fries, torde utgången måhända blifvit den, att Uppsala universitet gått miste om äran att bland sina lärare få räkna Carl Linnæus.

Detta hade emellertid kunnat inträffa äfven af andra orsaker, ty oafsedt sin anställning vid flottan och den enskilda praktiken, som Linnæus numera kunde beräkna såsom en betryggande faktor för sin utkomst, hade han gjort sig så känd i Stockholm och i de ledande riksdagskretsarna, att lefvebröd i statens tjänst stod till hans förfogande, äfven om Uppsala skulle försmå honom. Medan befodringsärendet i lärdoms-staden ännu var oafgjordt, väcktes nämligen vid riksdagen (1741) förslag om att han på statens bekostnad skulle i botaniskt-ekonomiskt syfte företaga resor till de södra landskapen, och på riddarhuset ifrågasatte grefve Henning Gyllenborg i samband härmed, huruvida ej »denne uti så ganska nyttige wettenskaper lärde mannen», i stället för att blifva professor i Uppsala, »på långt nyttigare sätt kunde tiena riket medelst ungdomens underwisande och sådana nyttigheters upptäckande här i landet», som med de föreslagna resorna afsetts. Det framhölls vidare, att den lediga professuren (Robergs) »ej är egentligen den, uti hvilken han kunde göra publico den nyttan, som man af honom med skäl kan förvänta», o. s. v. Följden blef en

hemställan att Manufaktur- och Handels-deputationen måtte åläggas utreda de ekonomiska förutsättningarna för förverkligandet af förslaget, som därefter, sedan friherre Carl Otto Hamilton frambållit, att Linnæus, »om man i des fädernesland ej wille employera honom, på andra orter med sin goda fördel skulle blifva antagen», blef af ridderskapet och adeln bifallet. Den kort därpå följande professorsutnämningen gjorde emellertid att detsamma icke hänsköts till de andra ståndens ompröfning; men med det kanslersbref, som innehållande besked om utnämningen den 23 maj upplästes i konsistoriet i Uppsala, följde en afskrift af kanslerns beslut af den 14 i samma månad att Linnæus i enlighet med Riksens Ständers befallning skulle företaga en resa till Öland och Gottland och med anledning häraf åtnjuta tre månaders tjänstledighet från professuren.

När de akademiska fäderna fingo dessa meddelanden, var Linnæus redan på väg till sommarens arbetsfält. Den 15 maj hade han nämligen afrest från Stockholm, och man kan väl föreställa sig hans glädje att åter få ägna sig åt liknande värf som under ungdomsårens Lapplands- och Dalafärder. Men ännu större glädje kände han öfver att äntligen stå vid sina önskningars mål, en professur vid det gamla ansedda universitet, där han visserligen såsom student haft att kämpa med fattigdom och bekymmer, men där han också vunnit sina första framgångar och vid hvilket han var fästad med varm tillgifvenhet. Och medan hans vänner i fosterlandet säkerligen ej försummade att lyckönska med anledning af utnämningen, sände han meddelanden om denna till bekanta och gynnare utrikes. »Genom Guds nåd är jag nu befriad från det

eländiga praktikträlandet i Stockholm», skref han sålunda den 19 maj till Sauvages; »jag har erhållit den plats, som jag länge önskat mig; konungen har utnämnt mig till medicine och botanices professor vid Upsala universitet och därigenom återgifvit mig åt botaniken, hvarifrån jag varit biltog under tre år, som jag måst tillbringa bland sjuka i Stockholm. Om lif och hälsa förunnas mig, skall Ni, som jag hoppas, nu få se mig uträtta något i botaniken.» — »Han höll ord», tillägger Fries. »Under mer än ett tredjedels sekel blef Upsala genom Linnæi verksamhet medelpunkten för naturalhistoriens, särskildt botanikens, studium.»

Om Linnæus' verksamhet och hemlif i Stockholm under de tretton månader, eller från april 1740 till maj 1741, som frågan om hans anställning i Uppsala dryftades och afgjordes, finnas blott få och knapphändiga meddelanden bevarade. I hans egenhändiga anteckningar träffas sålunda endast ett par uttalanden, som hufvudsakligen hänföra sig till utsikterna för erhållandet af professuren och till den förestående Ölands- och Gottlandsfärden, och af andra källor är det egentligen endast några anteckningar i ett par almanackor för året 1741, som äro af intresse, i det att de lämna några upplysningar om Linnæus' och hans frus umgänge under den senare delen af deras Stockholmstid.

Den ena af dessa almanackor, hvilka bägge förvaras i universitetsbiblioteket i Uppsala, har med stor sannolikhet tillhört någon medlem af Reuterholmska familjen, antagligen Gustaf Gottfried eller hans näst äldre bror Axel. Jämte uppgifter om några böcker, som tydligen utgjorde ägarens lektyr och äro af in-

tresse såsom upplysande för tidehvarfvets litterära smak — franska memoarer, Le Sage's »Le Diable Boiteux», Cervantes' »Don Quixote» o. s. v. —, innehåller den nämligen förteckningen på medlemmarna af ett sällskap, som starkt påminner om det i Gustaf Gottfrieds dagboksanteckningar figurerande Falukotteriet och hvars ledamöter liksom detta buro namn, hämtade från herdedikten o. s. v. eller helt enkelt voro bildade genom omkastning af släktnamnets stafvelser. Sålunda var Esbjörn Reuterholm *Hermoluret*, hans bror Axel *Celadon* och systrarna Hedvig och Dygdig *Hermione* och *Dorinde*. Linnæus och hans maka voro *Cleon* och *Seminte*, i hvilkas första bokstäfver finnes en antagligen afsiktlig erinring om bärarnas egna initialbokstäfver C. L. och S. E. M. Bland de öfriga medlemmarna må nämnas *Deriton* — assessor Daniel Tilas, sedan 1740 gift med Hedvig Reuterholm, *Ermine* — Elisabeth Rosenstedt, dotter af hofrättsrådet Henrik Rosenstedt, *Coridon* — Charlotte Åkerhielm, gift med kornetten Jacob Anrep — *Iphicrate*, *Dorimene* — Cajsa Boije, *Tullie* — Anna Gyllenborg, *Casebido* — Carl Niclas Broström, *Galathée* — Anna Elisabeth Gerner, *Celine* — Carl Leijonskiöld, *Zenocrate* — Gabriel Lilliehöök af Fårdala samt ytterligare ett tiotal unga damer och kavaljerer i familjerna Gerner, Meijerhelm, Ehrenstam, Lagerhielm, Aminoff, Adler m. fl.

Fries, som antagligen först uppmärksammat förteckningen, har framkastat en förmodan*), att densamma skulle hänföra sig till något ordenssällskap, hvars medlemmar buro herde- och herdinnenamn, och detta är ej alls omöjligt. Sådana sammanslutningar, syss-

*) Linné. *Lefnadsteckning*. I; noten sid. 263.

lande med vittra öfningar och allehanda andra förströelser, men äfven med diverse ceremonier och mer eller mindre mystik eller hemlighetsmakeri, voro ju typiska för tidehvarfvet, och medlemmarna af familjen Reuterholm tyckas med alldeles särskildt intresse ha omfattat ordensväsendet. Sålunda voro både Axel och Gustaf Gottfried medlemmar af den några år senare af C. F. von Eckleff, det besynnerliga och från frimureriets ungdomsdagar i Sverige bekanta kanslirådet*), stiftade Tankebyggareorden, där fru Nordenflycht, »herdinnan i Norden», med förkärlek strängade sin lyra, och hos deras brorson Gustaf Adolf, den mot århundradets slut sorgligt ryktbare excellensen, öfvergick ju ordensintresset till ett farligt och vidrigt vurmeri. Det är emellertid troligt, att den Reuterholmska sällskapskretsen i början af 1740-talet ej samlades under några ordensformer utan helt enkelt var en sammanslutning af samma art som Falukotteriet i Gustaf Gottfrieds dagbok. Man har ju litet svårt att tänka sig sådana män som Linnæus, Tilas och Johan Ihre, den sedermera så berömda språkforskaren, hvilken förmodligen på grund af sitt gifte med en af fröknarna Gerner var med i sällskapet, deltaga i mystiska eller blott ceremoniösa ordensförhandlingar, medan de däremot nog gärna voro med om dans och andra sällskapsnöjen, såsom ett välbehöfligt afbrott i deras trägna arbete.

*) Om honom läses i *E. Schröderheims Skrifter till Gustaf III:s historia*, 2:dra uppl. Sthlm, 1892, Sid. 79: "En besynnerlig man: samlade taflor, utan att känna deras merit, böcker utan att veta deras innehåll, gaf sig en air af förmögenhet och dog insolvable, var magnifik och osnygg, talte aldrig annat än frimureri, och lefde de sista åren uti yttersta crapule."

Den andra af de ofvannämnda almanackorna har tillhört Linnæus själf och innehåller för de första månaderna år 1741 några anteckningar, som äro af intresse därför att de skänka en inblick i hur han tillbragte sina lediga stunder, då han var hvad man kallar gräsänkling. Hans maka vistades nämligen af en glädjande anledning, som strax skall omtalas, vid ifrågavarande tid hos sina föräldrar i Falun. Det gick emellertid ingen nöd på den öfvergifne maken. Den 6 januari var han på middag hos bankofiskalen Göran Adolf Rutensköld, en af hans goda vänner på riddarhuset, med hvilken han blifvit närmare bekant antagligen på grund af gemensamma naturhistoriska intressen. Särskildt tycks bankofiskalen, som för öfrigt med tiden bléf hofrättsråd och lagman, ha varit road af ornitologien, ty år 1744 författade han för Vetenskapsakademiens handlingar en beskrifning öfver rackelhanarna. — Aftonen samma dag tillbragte Linnæus hos Triewald, den 10 var han på middag hos riksrådet Cronstedt, den 11 hos doktor Leetström, och den 14 hos hofapotekaren Ziervogel, och där kan man antaga, att han hade särskildt trefligt. Apotekaren, som var gift med en dotter till lifmedikus Ribe och en förmögen man, förde nämligen ett gästfritt hus och ägde synnerligen stora och värdefulla zoologiska samlingar. *) Den 15 fortsatte doktorn sin middagsrond hos sekreteraren Forsling och den 23 hos »Kiärman», hvarmed han antagligen menar Gustaf Kierman, den här ofvan omnämnde, sedermera så ryktbare Stockholmsborgmästaren, som nu stod vid början af sin till sist så olyck-

*) Dessa ärfdes sedermera af hans son Fredrik Ziervogel och skänktes af honom till Vetenskaps-societeten i Uppsala.

ligt slutande politiska bana och med hvilken han blifvit bekant i hattarnas läger hos Tessin. Den 27 och 28 januari gästade han ånyo Cronstedt och Ziervogel, och då kan man tänka sig, att riksrådets påfund och apotekarens samlingar fingo träda i bakgrunden för de intressanta saker, Linnæus själf hade att meddela, eller den ofvan antyddade glädjande tilldragelsen, d. v. s. fru Sara Lisas lyckliga nedkomst den 20 januari kl. 7 på morgonen med en välskapad son. Underrättelsen tycks ha kommit den lycklige fadern tillhanda först den 26 — så många dagar tog posten på den tiden mellan Falun och Stockholm —, och samma dag skyndade han sig att gifva sin glädje och tacksamhet uttryck i följande svarsbref:*)

Min Aldrakiäraste Mor och hustru.

Så otroligt jag väntade på posten, så rörd blef jag af des tidning då jag fick det jag väntade, nemligen den hugneliga underrättelsen at den Nådige Guden täckts höra min bön, och Min kiäraste hustru förlossat utur ett så swårt och farligt äfwentyr. Hwarföre jag med den hembär inför den Store Guden all den wördsamma taksäjelse en meniska kan åstadkomma.

Ehuru hårt det går mig till hiertat, att ditt arbete, Min kiäraste Mor, warit så mycket swårt, kysser jag doch den högstes Nådiga hand, som ej warit swårare, som förundt mig dock äga dig wid lifwet, som wälsignat oss med en wälskapad och utan lyte född son; Den Nådige bönfaller jag, han täcktes förläna dig krafter och hälsan igen, och låta wår son ock lefwa till glädie och nöje här i werlden, så är dock all denna swårighet oss bägge en winst.

Hoppas ock att Min wän mig förlåter, som måste bekiänna mig wara skyldig till all din wända, fast ej af onska. Då qwinnan föder barn hafwer hon sorg och smärta, ty hennes tijd är kommen, men när det är förbij, hoppas jag du förgiäter din smärta och glädies att en meniska är född i werlden.

*) Äges af prof. T. Tullberg.

Det gör mig hiärteligen ont att Min k. hustru så dyrt måst köpa det ärbara Modersnamnet; jag hade önskat kunna bära hälften med dig, men har ej kunnat; lät dig dock nöja med Guds nåd.

Min vän kan wähl tänka hwad merit och obligation du har hoos mig, som för mig så mycket utstådt, och des utom gifwit mig ett så stort frodigt och wählskapat barn, och det mehr är en son, N B en Carl. Gud gifwe jag på något sät för dig kunne beskrifwa min fågnad.

För Gud skull och all kiärlek lät mig hwar postdag wetta genom Bror Johannes huru Min k. Mor och Min son mår. Lät ingen postdag gå förbij, du kan tänka hur jag wäntar och längtar däröfwer om jag ej får det wetta.

Woro det mig möjligt på något sätt, kan Min Mor wähl tänka jag reste straxt at få se min son och min egen sons mor; kan jag intet för, skall jag säkert afhämta dig, då Gud hielper att jag får dig neder.

Jag har låtit notificera din barnsäng till Riksrådinnan, Rutenschiölds, Kopparslagarens, Ziervogels etc. hwilka alla fågna sig der öfwer högeligen, önska k. Mors restitution och dig mycken hälsning tillsända.

K. Mor achta dig nu för alterationer och kall luftt, att du ej skadas af någon försummelse.

Förb:r Min kiäraste hustrus trognaste man

Stockholm 1740. Jan. 26.

Carl Linnæus.

Hälsa min Carl lilla.

De i skrifvelsen namngifna vännerna, som omedelbart fingo del af den hugnesamma nyheten, äro lätta att identifiera, och »riksrådinnan» var säkerligen grefvinnan Cronstedt, medan med »kopparslagarens» tydligen menas Mårten Triewalds föräldrar. Gamle Triewald var visserligen till yrket egentligen smed och hofslagare, men Linnæus, som hade så väl reda på skillnaderna mellan olika djur och växter, var emellanåt ej så noga med mänskliga titlar, och i dessa klang- och jubeldagar